

Vanhuspalvelulain pilotointi

VANHUSNEUVOSTO

Vanhusneuvostoja ei tunneta

1.7.2013 voimaantulleen vanhuspalvelulain myötä vanhusneuvostojen rooli ikääntyneiden kuntalaisten äänenä kasvaa ja käy vakavammaksi: Vanhusneuvostoista tulee lakisääteisiä ja niiden tulee olla mukana kaikissa ikäihmisiin liittyvissä asioissa jo suunnitteluvaiheessa.

Ikälain pilotointi -osahankkeessa tehdyissä selvityksissä kävi ilmi, ettei vanhusneuvostoja juuri tunneta: ei kuntalaisten eikä kunnan organisaation parissa. Jotta vanhusneuvosto voi osallistaa ikäihmisiä mahdollisimman laajasti, tulee sen viestintään ja muuhun julkiseen esilläoloon kiinnittää enemmän huomiota.

Vanhusneuvostoissa on koettu ongelmana että ei päästä vaikuttamaan asioiden valmisteluun riittävän varhain. Korkeintaan annetaan liki valmiisiin asioihin lausuntoja, jotka eivät aiheuta toimenpiteitä. Ja nekin melkein yksinomaan sosiaali- ja terveystaloudesta, harvoin kaupunkisuunnittelusta, asumisesta, liikenteestä, kulttuurista tai liikunnasta.

Vanhusneuvostosta voimatekijä kuntaan

Ikäihmiset ovat keskenään erilaisia; eri-ikäisiä, heillä on erilaisia kiinnostuksenkohteita ja taitoja. Siksi osallistava vanhusneuvosto toimii monenlaisilla tavoilla. Tarvitaan perinteisiä keinoja, kuten yleisötilaisuuksia, radio-ohjelmia, aloitelaatikkoja ja esitteitä, mutta myös uusia keinoja kuten www-sivut ja nettiäänestys. Lisäksi vanhusneuvoston on hyvä rakentaa yhteistyötä paikallisen median ja kunnan viestinnän kanssa.

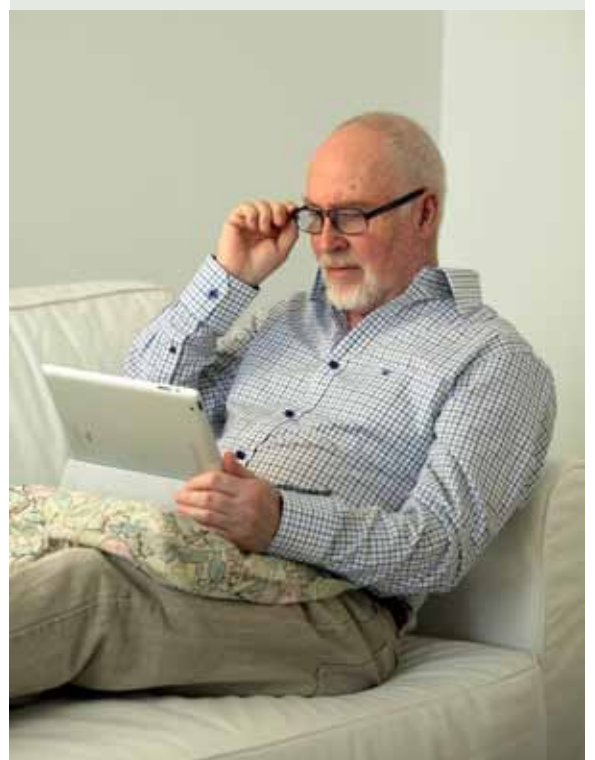
Vanhusneuvoston on tärkeä edustaa aidosti ikäihmisiä. Vähintään yhtä tärkeää on kuitenkin lisätä vanhusneuvoston vaikutusvaltaa kunnan organisaatiossa. On tärkeää, että vanhusneuvosto saa ikääntyneen tarpeita ja toiveita kytkettyä kunnan suunnitteluun ja päätöksentekoon. Vanhusneuvoston toimintaedellytysten, toimintasaantojen ja riittävien resurssien, tulee olla kunnossa. Sujuva yhteistyö kunnan virkamiesten kanssa edellyttää, että vanhusneuvoston sihteerin tehtävät on selkeästi määriteltävä. Lisäksi vanhusneuvostolle kannattaa perustaa työvaliokunta, jotta voidaan reagoida nopeasti kuntaorganisaation tapahtumiin.

Laki asettaa raamit

11 § Vanhusneuvosto

Sen lisäksi, mitä kuntalain 27 §:ssä säädetään kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista, kunnan on asetettava ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi vanhusneuvosto ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä.

Vanhusneuvosto on otettava mukaan 5 §:ssä tarkoitetun suunnitelman valmisteluun ja 6 §:ssä tarkoitettuun arviointiin. Lisäksi neuvostolle on muutoinakin annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka ikääntyneen väestön tarvitsemien palvelujen kannalta.

TOIMINTAMALLI

vanhusneuvostojen toiminnan kehittämiseksi

Rooli ja toiminnan tarkoitus

Vanhusneuvosto avaa toimintansa lähtökohdat ja perusasetelman määrääjain ja järjestelmällisesti, yhteistyössä kunnan hallinnon, päättäjien ja ikäihmisten eri toimijoiden kanssa.

Toiminnan normatiivinen perusta

Vanhusneuvoston tutkii toimintaansa ohjaavan normatiivisen perustan. Tämän selvityksen pohjalta laaditaan vanhusneuvostolle toimintasäännöt.

Toiminnan sisällön suunnittelu

Vanhusneuvostoa auttaa tavoitteellinen toimintasuunnitelma, joka ohjaa toimintaa lain ja vanhusneuvoston itselleen asettamien tavoitteiden suuntaan.

Vaikuttaminen kunnan organisaatiossa

Vanhusneuvosto luo sellaiset yhteistyömuodot kunnan hallinnon, päättäjien ja vanhusneuvoston välille, että vanhusneuvoston todellinen vaikutusvalta toteutuu eri sektoreilla ja eri vaiheissa.

Kansalaisten osallistumisen vahvistaminen

Vanhusneuvosto tekee itseään tunnetuksi kunta-laisten keskuudessa. Tätä varten tarvitaan viestintästrategia ja kunnalta resurssi viestinnän hoitamiseen.

Vanhusneuvostojen alueellinen yhteistyö

Vanhusneuvoston on hyvä tehdä yhteistyötä alueen muiden vanhusneuvostojen kanssa, jotta hyvät ideat ja toimintamuodot saadaan kaikkien käyttöön ja jotta voidaan yhdessä kehittää koko alueen ikäihmisten palveluita ja elämänlaatua.

Tampereen vanhusneuvoston uusi esite.
Lue lisää www.tampere.fi/vanhusneuvosto